

Halk Edebiyatı — Deneme

KPSS AI Coach · 07.09.2026 · 8 soru

Türk Halk Şiiri başlığı altında mani, ağıt, türkü ve ninni gibi ürünler sıralanmaktadır. Bu ürünlerde belirli bir şair adı öne çıkarılmamakta, şiirlerin toplumsal dolaşım içinde biçimlendiği görülmektedir. Buna göre bu sınıflandırmanın temelinde aşağıdaki anlayışlardan hangisi bulunmaktadır?

1. Türk Halk Şiiri başlığı altında mani, ağıt, türkü ve ninni gibi ürünler sıralanmaktadır. Bu ürünlerde belirli bir şair adı öne çıkarılmamakta, şiirlerin toplumsal dolaşım içinde biçimlendiği görülmektedir. Buna göre bu sınıflandırmanın temelinde aşağıdaki anlayışlardan hangisi bulunmaktadır?

- A) Ürünlerin belirli bir sanatçıya bağlanmadan ortaklaşa benimsenmesi
- B) Bütün halk şiiri ürünlerinin dinî-tasavvufi çevrelerde oluşturulması
- C) Her şiirin yalnızca saz şairleri tarafından söylenmesi
- D) Nazım biçimlerinin divan şiirinden doğrudan alınması
- E) Şiirlerin yalnızca yazılı kaynaklarda korunması

Anonim ürünler, tek bir sanatçının kişisel dünyasını yansıtan metinlerden farklı bir oluşum gösterir. Mani, ağıt, türkü ve ninni gibi örnekler, kuşaktan kuşağa aktarılırken toplumun ortak hafızasında yaşar. Bu aktarım sırasında ürünlerin ilk söyleyeni çoğu zaman belirlenemez. Böylece şiir, bireysel sahiplikten çok ortak kültürel birikim niteliği kazanır.

2. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Anonim şiir ürünlerinde bireysel sahiplik belirleyici özellik değildir.
- B) Halk şiirindeki bütün ürünler başlangıçta yazılı olarak oluşturulmuştur.
- C) Mani ve türkü yalnızca dinî törenlerde söylenmiştir.
- D) Her halk şiiri ürünü ilk söyleyeninin adıyla birlikte aktarılmıştır.
- E) Toplumun ortak hafızası yalnızca ninni türünü korumuştur.

Türk Halk Şiiri içinde yer alan bazı ürünlerde metnin kimin tarafından ilk kez söylendiği bilinmez. Bu ürünler, belirli bir sanatçının adıyla değil, halkın ortak kullanım alanı içinde varlığını sürdürür. Mani, ağıt, türkü ve ninni adları bu çerçevede birlikte anılır. Dolayısıyla burada belirleyici olan, tek tek sanatçıların biyografileri değil, ürünlerin ortaklaşa yaşatılmasıdır.

3. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ürünlerin ilk söyleyeni her zaman bilinir.
- B) Mani, ağıt, türkü ve ninni bu çerçevede anılabilir.
- C) Ürünler belirli bir sanatçı adı yerine ortak kullanımla yaşar.
- D) Sanatçı biyografileri bu ürünlerin temel ölçütü değildir.
- E) Ürünlerin oluşumunda ortak kültürel sahiplenme öne çıkar.

Mani, ağıt, türkü ve ninni, Türk Halk Şiiri içinde birlikte anılan ürünlerdir. Bu ürünleri değerlendirirken yalnızca biçimsel özelliklere bakmak yeterli değildir. Ürünlerin kime ait olduğunun belirlenememesi ve toplum tarafından ortaklaşa benimsenmesi de önem taşır. Bu yönüyle söz konusu şiir anlayışı, tek bir şairin kişisel üretiminden ayrılır.

4. Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Mani, ağıt, türkü ve ninninin birlikte anıldığına
- B) Ürünlerin tek bir şairin kişisel üretiminden ayrıldığına
- C) Ürünlerin toplum tarafından ortaklaşa benimsendiğine
- D) Ürünlerin kime ait olduğunun belirlenemediğine
- E) Ürünlerin belirli bir dönemde yazılı bir antolojiye dönüştürüldüğüne

MEBİ Konu Özetleri'nde Türk Halk Şiiri için mani, ağıt, türkü ve ninni adları verilmektedir. Aynı açıklamada ürünlerin belirli bir söyleyene bağlanmadığı ve halkın ortak malı olduğu belirtilmektedir. Buna göre bu ürünlerin edebî niteliğiyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

5. MEBİ Konu Özetleri'nde Türk Halk Şiiri için mani, ağıt, türkü ve ninni adları verilmektedir. Aynı açıklamada ürünlerin belirli bir söyleyene bağlanmadığı ve halkın ortak malı olduğu belirtilmektedir. Buna göre bu ürünlerin edebî niteliğiyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Ürünlerde anonimlik ve ortak kültürel sahiplenme birlikte görülür.
- B) Ürünler yalnızca bireysel şairlerin imzasıyla değer kazanır.
- C) Ürünlerin tamamı dinî-tasavvufi şiirlerden meydana gelir.
- D) Ürünler divan şiirinin nazım biçimlerinden oluşur.
- E) Ürünlerin tümü yalnızca yazılı edebiyat çevresinde gelişir.

Türk Halk Şiiri içinde mani, ağıt, türkü ve ninni gibi ürünler aynı başlık altında verilmektedir. Bu ürünlerin ortak yönü, belli bir şairin adıyla sınırlandırılmamaları ve halkın ortak edebî birikimi içinde yaşamalarıdır. Buna göre bu ürünlerin sınıflandırılmasında aşağıdaki ölçütlerden hangisinin esas alındığı söylenebilir?

6. Türk Halk Şiiri içinde mani, ağıt, türkü ve ninni gibi ürünler aynı başlık altında verilmektedir. Bu ürünlerin ortak yönü, belli bir şairin adıyla sınırlandırılmamaları ve halkın ortak edebî birikimi içinde yaşamalarıdır. Buna göre bu ürünlerin sınıflandırılmasında aşağıdaki ölçütlerden hangisinin esas alındığı söylenebilir?

- A) Söyleyenin belirli olmaması ve ürünlerin ortak mal sayılması
- B) Ürünlerin yalnızca dinî-tasavvufi konuları işlemesi
- C) Her ürünün bir saz şairi tarafından imzalanması
- D) Şiirlerin divan şiiri nazım biçimleriyle yazılması
- E) Ürünlerin yalnızca yazılı kaynaklarda bulunması

Mani ve türkü gibi ürünlerde söyleyen kişinin belirli olmadığı, bu ürünlerin toplumsal hafızada ortaklaşa yaşatıldığı görülmektedir. Buna göre bu durum, söz konusu ürünlerin hangi edebî çevre içinde değerlendirilmesi gerektiğine işaret eder?

7. Buna göre bu durum, söz konusu ürünlerin hangi edebî çevre içinde değerlendirilmesi gerektiğine işaret eder?

- A)** Bu ürünler Anonim Halk Şiiri içinde değerlendirilir.
- B)** Bu ürünler Âşık Tarzı Halk Şiiri içinde değerlendirilir.
- C)** Bu ürünler Dinî-Tasavvufi Halk Şiiri içinde değerlendirilir.
- D)** Bu ürünler Divan Şiiri içinde değerlendirilir.
- E)** Bu ürünler Tanzimat Şiiri içinde değerlendirilir.

MEBİ Konu Özetleri'nde mani, ağıt, türkü ve ninni aynı başlık altında sıralanır. Bu ürünlerin ilk söyleyicileri belirlenememekte ve tek bir sanatçıya bağlanan kişisel imza öne çıkmamaktadır.

8. Buna göre bu ürünlerin bağlı olduğu edebî oluşum aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Bu ürünler, anonim halk şiiri kapsamında değerlendirilir.
- B)** Bu ürünler, âşık tarzı halk şiiri kapsamında değerlendirilir.
- C)** Bu ürünler, dinî-tasavvufi halk şiiri kapsamında değerlendirilir.
- D)** Bu ürünler, divan şiiri kapsamında değerlendirilir.
- E)** Bu ürünler, tasavvufi divan şiiri kapsamında değerlendirilir.

Cevap Anahtarı

1. A

2. A

3. A

4. E

5. A

6. A

7. A

8. A

Çözümler

1. Halk şiiri, söyleyeni belirlenemeyen ve halkın ortak malı olan ürünlerden oluşur. Bu nedenle A seçeneği kapsamı doğru verir; B, C, D ve E ise kaynağın belirtmediği daraltıcı ya da farklı geleneklere ait özellikler yükler.
2. Parça, anonim ürünlerin tek sanatçıya bağlanmadığını ve ortak hafızada yaşadığını belirtmektedir. Bu nedenle A seçeneği ulaşılabilir yargıdır; D parçanın açıkça reddettiği bir anlayışı savunur, diğerleri ise metinde bulunmayan sınırlamalar getirir.
3. Parça, ilk söyleyenin bilinmediğini ve ürünlerin belirli bir sanatçı adıyla yaşamadığını vurgular. Bu yüzden A söylenemez; B, C, D ve E parçadaki açıklamayla uyumludur.
4. Parçada dört ürünün birlikte anılması, ortaklaşa benimsenme, söyleyenin belirlenememesi ve bireysel üretimden ayrılma düşünceleri yer almaktadır. Belirli bir dönemde yazılı antoloji oluşturulması ise parçada belirtilmemiştir.
5. Belirli bir söyleyeni olmayan ve halkın ortak malı sayılan ürünlerde anonimlik ile ortak sahiplenme birlikte bulunur. B bireyselliği, C tek bir alt kolu, D farklı bir şiir geleneğini, E ise kaynakta bulunmayan yazılılık sınırlamasını öne çıkarır.
6. Sınıflandırmanın ölçütü, ürünlerin belirli bir söyleyene bağlanmaması ve halkın ortak malı kabul edilmesidir. B, C, D ve E ise parçadaki ortaklık ölçütünü dinî içerik, sanatçı imzası, divan biçimi veya yazılılıkla değiştirir.
7. Söyleyeni belli olmayan ve ortak malı niteliği taşıyan ürünler Anonim Halk Şiiri kapsamında yer alır. Âşık Tarzı Halk Şiiri ve Dinî-Tasavvufi Halk Şiiri halk şiirinin diğer kollarıdır; Divan Şiiri ile Tanzimat Şiiri ise bu özellikteki ürünlerin bağlı olduğu çevreler değildir.
8. İlk söyleyicileri belirlenemeyen ve toplumun ortak kullanımında yaşayan ürünler anonim halk şiirini oluşturur. Âşık tarzı halk şiirinde ise şiir, belirli bir âşık tarafından söylenir; bu nedenle B seçeneği verilen özelliklerle bağdaşmaz.